

ΤΟ ΚΑΚΑΟΝ.

Ἡ πατρίς τοῦ κακάου εἶνε ἡ κεντρὴ Ἀμερική (μεταξὺ τῆς 23° βορείου πλάτους καὶ τῆς 15—20° νοτίου πλάτους). Τὸ δένδρον τοῦ κακάου φύεται πρὸ πάντων εἰς τόπους ἐνθα ὑπάρχουσι κοιλάδες ὕψαι καὶ σκιεραι, ἢ παρὰ τὰς ὄχθας ποταμῶν, ἐνθα ὕψηλά καὶ πυκνόφυλλα δένδρα παρέχουσιν αὐτῷ ἱκανὴν σκιάν, ἀνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται ν' ἀναπτυχθῇ καλῶς καὶ νὰ εὐδοκίμησῃ. Ἐν γένει δὲ τὸ φυτόν τοῦτο, ὅπως εὐδοκίμησῃ, ἔχει πολλὰς καὶ ποικίλας ἀπαιτήσεις. Ὄντω λ. χ. ἡ θερμοκρασία τῆς χώρας, ἐνθα φύεται, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ εἶνε οὐτὲ κατωτέρα τῶν 24° οὐτὲ ἀνωτέρα τῶν 28° Κελσίου. Τὸ ἔδαφος πρέπει νὰ εἶνε ὑγρόθερμον καὶ ἀραιὸν μέχρι μεγάλου βάθους, καὶ μὴ ἀναπεπταμένον. Ὡσαύτως ὁ τόπος πρέπει, ὡς εἴπομεν ἤδη, νὰ εἶνε σκιερὸς, διότι ἡ σκιά εἶνε ἀπαραίτητος ἀναγκαία πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ εὐδοκίμησιν τοῦ ἐν λόγῳ φυτοῦ. Οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι εἶναι καταστρεπτικοὶ διὰ τὸ φυτόν τοῦτο, αἱ δὲ σφοδραὶ καταιγίδες ἀφανίζουσιν ὀλοκλήρως φυτείας ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ.

Τὸ ὕψος τῶν κακαοδένδρων εἶναι περίπου 6 ἕως 8 μ., ἐκτάκτως ὅμως εὐρίσκονται καὶ δένδρα 13 μ. ὕψους. Οἱ σπόροι, οἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς νέας φυτείας, πρέπει νὰ φυτεύωνται ὅσον τάχιστα εἰς τὸ ἔδαφος, διότι ἄλλως χάνουσι ταχύτατα τὴν βλαστητικὴν αὐτῶν δύναμιν καὶ δὲν φθονταί πλέον. Τὰ νεαρὰ φυτὰ ἀπαιτοῦσι μεγίστην καὶ διηνεκὴ ἐπιμέλειαν καὶ περιποίησιν, ὅταν δ' ἐπικρατῇ καὶ ἡ ἐλαχίστη ζηρασία πρέπει νὰ ποτίζωνται τακτικώτατα τὸ πρῶτον ἄνθος τοῦ κακαοδένδρου ἐμφανίζεται μόλις περὶ τὸ τρίτον, εἰς τινα δὲ ἀγνώστερα μέρη μόλις τὸ τέταρτον ἢ καὶ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τελείαν ἀνθηρὰν ἡ ωφέλειά του δὲν εἶνε μεγάλη, διότι ἐκ 3000 περίπου ἀνθέων, ἀνὰ ἐκφύοντα καὶ ἀνοίγοντα, ἐν μόνον σχετικῶς ἀναπτύσσεται καὶ γίνεται καρπός. Ὁ καρπὸς οὗτος ἔχει ἱκανὸν μέγεθος καὶ ὁμοιάζει κατὰ τὸ ἥμισυ πρὸς σίκκον (ἀγγούριον) καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ πρὸς πέπων. Ἐκαστος καρπὸς ἀπαιτεῖ 4 μῆνας μέχρις οὗ ὠριμάσῃ, λαμβάνει δὲ μέγεθος 15 ἕως 20 ἑκατοστομέτρων, καὶ ἐγκρύπτει ἐντὸς δερματοειδοῦς φλοιοῦ σαρκεώδη ἀναψυκτικὴν ἐντεριώνην ὑπολευκόν χρώματος καὶ ὑποζύνου γεύσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκονται 25 ἕως ἑσσεράκοντα ὡοειδεῖς σπόροι, ἀνὰ πέντε κατὰ παραλλήλους σειρὰς κεκείμενοι. Τὸ κακαοδένδρον ἀνθεῖ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἀλλ' οἱ πλείστοι καρποὶ αὐτοῦ ὠριμάζουσι περὶ τὰ μέσα καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους, οὕτως ὥστε ὁ ἰούνιος καὶ ὁ δεκέμβριος δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς οἱ μῆνες τοῦ τρυγετοῦ. Πρὸς σύγκομδὴν ἐνδὸς ἑκατολλήρου κόκκων κακάου πρέπει νὰ τρυγηθῶσι πολλὰ δένδρα, διότι ἕκαστον δένδρον παράγει 2 ἕως 6 τὸ πολὺ λίτρας κόκκων. Ἡ ὀλιγότης αὕτη τῆς ἐκάστοτε παραγωγῆς ἐπανορθοῦνται ἐτέρωθεν διὰ τῆς μακροχρόνιου παραγωγικότητος τοῦ κακαοδένδρου, διότι ἕκαστον ἐκ τῶν δένδρων τούτων διατηρεῖ τὴν καρποφόρον αὐτοῦ δύναμιν ἐπὶ εἰκοσι ἢ καὶ ἐπὶ τριάκοντα ὅλα ἔτη.

Μετὰ τὴν ἐκ τῆς σαρκεώδους ἐντεριώνης ἐξαγωγήν τῶν σπόρων, ἥτις γίνεται ὅπως καὶ παρὰ τῷ καφέ δι' ἀνθρωπίνων χειρῶν ἢ διὰ μηχανῶν, ἀρίενται οἱ κόκκοι ἐπὶ τινα χρόνον ὅπως ὑποστῶσιν εἰδός τι ἀναζυμώσεως καὶ ἀπολέωσι τὴν βλαστητικὴν αὐτῶν δύναμιν, καὶ καταστῶσιν οὕτω ἐπιτήδειοι πρὸς ἀποταμίευσιν ἢ πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διότι ἄλλως ταγγίζουσιν εὐκόλως ἕνεκα τοῦ

περιεχομένου ἐν αὐτοῖς ἐλαίου καὶ καταστρέφονται. Μετὰ ταῦτα οἱ κόκκοι ἐκτίθενται εἰς τὴν θέρμην τοῦ ἡλίου (ἢ καὶ τοῦ πυρὸς ἐν ἀνάγκῃ) καὶ ἀποξηραίνονται, καθιστάμενοι οὕτω κατὰ τὸ ἥμισυ μικρότεροι καὶ ἐλαφρότεροι. Διὰ νὰ παρασκευάσωμεν ἐκ τῶν κόκκων τούτων τὸ ποτὸν τοῦ κακάου, οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἢ νὰ ἀφαιρέσωμεν τὸν ἐξωτερικὸν αὐτῶν φλοιόν, νὰ ὀπτήσωμεν αὐτοὺς ὅπως τοὺς κόκκους τοῦ καφέ, νὰ τοὺς ἀλέσωμεν, καὶ νὰ ἐνθέσωμεν τὴν κόκκιν ἐῖς ζέον ὕδωρ. Συνήθως μὴνύουσι καὶ ζάχαριν, βανίλλην, κιννάμωμον (κανέλλαν), καρυόφυλλα κτλ., ὅπως καταστήσωσι τὸ ποτὸν ἀρωματωδέστερον.

Τὸ κακάον δὲν εἶνε διεγερτικόν, ὅπως ὁ καφὲς, ἀλλὰ θρεπτικὸν ποτόν. Ἡ κυρία αὐτοῦ θρεπτικὴ ἀξία συνίσταται ἐν τῇ λίπει εἴτε βουτύρῳ, ὅπερ ἐμπεριέχεται κατὰ 45—50 τοῖς ἑκατὸν ἐν τοῖς κόκκοις, καὶ τὸ ὅποιον εὐκόλως πέπτεται καὶ ὑπὸ ἀσθενῶν ἐπι στομάχων. Τὸ ἐν τῇ σοκολάτῃ περιεχόμενον ἀλκαλοειδές, τὸ theobromin, ὁμοιάζει πρὸς τὴν κοφεΐνην τοῦ καφέ κατὰ τὴν χημικὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐνέργειάν του.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάδοσιν τῆς καλλιέργειας τοῦ κακάου, τὸ Μεξικὸν κατεῖχε πρότερον τὴν πρώτην θέσιν ἀλλ' ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν, διότι περὶ τοῦ ποσοῦ ὅπερ καταναλίσκεται ἐν αὐταῖς ταῖς χώρας τῆς παραγωγῆς οὐδεμίαν δυνάμεδα νὰ ἔχωμεν ἀκριβῆ γνώσιν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν μεγίστην ποσότητα τοῦ κακάου παρέχουσιν ἡμῖν ἡ Γουατεμάλα, τὸ Αἰκουαδόρ, ἡ Κολομβία καὶ τινες νῆσοι τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν, ὡς ἡ Γρανάδα καὶ ἡ Ἀγία Τριάς, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ ἀνατολικαὶ Ἰνδίδαι καὶ ἡ Ἀφρική συντελοῦσι εἰς τὸ νὰ μᾶς προμηθεύωσι τοὺς κόκκους τοῦ Theobroma Cacao, ὃν ἡ πλείστη κατανάλωσις γίνεται πρὸ πάντων ἐν Γαλλίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. — Ἡ ὀλικὴ παραγωγή τοῦ κακάου ὑπολογίζεται συμποσομένη εἰς 425 ἕως 430,000 μετρ. ἑκατολ. Ἡ κατανάλωσις εἶνε διαφορωτάτη εἰς τὰς διαφόρους χώρας. Ὄντω λ. χ. ἐν Ἰσπανίᾳ, Πορτογαλίᾳ καὶ ἐν ταῖς ἀποικίαις αὐτῶν ἡ ἔτησις κατανάλωσις τοῦ κακάου ἀναλογεῖ ἀνὰ 1 χιλιόγραμμον εἰς ἑκάστον ἄτομον, ἐνῶ ἐν Γερμανίᾳ μόλις τὸ ἐν εἰκοστὸν τοῦ χιλιόγραμμου καταναλίσκεται ὑπὸ ἐκάστου ἀτόμου. Ἀλλ' ἐν γένει ἡ κατανάλωσις βαίνει ἀπὸ τινος χρόνου αὐξανόμενη ἐν πάσαις ταῖς χώρας καθ' ἕκαστον σχεδὸν ἔτος, πρὸ πάντων δὲ ἐν Γαλλίᾳ.

Πότε κατὰ πρώτην φοράν παρεσκευάσθη ἐκ τῶν σπόρων τοῦ Theobroma Cacao ἡ σοκολάτα, εἶνε ἀγνωστον, καθότι οἱ Ἰσπανοὶ κατὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Μεξικοῦ εὗρον ἤδη παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι λίαν διαδεδομένην τὴν χρῆσιν ποτοῦ τινος παρασκευαζομένου ἐκ τῶν κόκκων τοῦ κακάου. Παρὰ τοῖς ἰθαγενέσιν οἱ κόκκοι τοῦ κακάου ἐχρησίζεον καὶ ἀντὶ νόμισματος ἐν ταῖς συναλλαγαῖς, καὶ σήμερον δὲ εἰσὶ εἰς τινα μέρη ἀντικαθιστῶσι τὰ χάλκινα νομίσματα.

Εἰς Ἑβρώπῃν μετεδόθη ταχέως ἡ χρῆσις τοῦ ἐκ τῶν κόκκων τοῦ κακάου παρασκευαζομένου ποτοῦ, ἀλλ' ἡ σκευασία τῶν ἐτοιμῶν πλακῶν τῆς σοκολάδας ἐτηρεῖτο ἐπὶ μακρὸν χρόνον μυστικὴ ἐν ταῖς παραγωγαῖς χώρας. Ἐξ Ἰσπανίας τὸ ποτὸν διεδόθη εἰς Ἰταλίαν, βραδύτερον δὲ εἰς Αὐστρίαν καὶ Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑβρώπην, εἰ καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπεκράτουν αἱ διαφορώταται καὶ μᾶλλον ἀντίθετοι ἰδέαι περὶ τῆς ὑγιεινῆς ἀξίας τοῦ ποτοῦ τούτου.

P.

Ζητοῦμεν συγγνώμην παρ' ἐκείνων τῶν κ. συνδρομητῶν μας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἕνεκα πολλῶν μας ἀσχολιῶν δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη ν' ἀπαντήσωμεν ἰδιαιτέρως. — κ. Α. Σ. Χ. Στ. εἰς 40 Ἑκκλησίας. Τὰ φύλλα ἀπεστάλησαν

ὡς συνήθως, καὶ ἀποροῦμεν πῶς δὲν περιήλθον εἰς χεῖράς σας. Νέα θὰ σᾶς ἀποσταλῶσιν ὅλα μάρωμεν διὰ νέου δελταρίου σας τὴν ἀπώλειαν τῶν δεμάτων. — κ. Γ. Α. εἰς Γιούρβον. Ἐλήφθησαν καὶ ἡ παραγγελία σας

ἐκτελεσθήσεται κατ' αὐτάς. — κ. Γ. Α. εἰς Κορυτσά. Ἐνεγράψαμεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Α. Π. εἰς Πύργον. Ἐλήφθησαν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Οἱ τόμοι θὰ σᾶς ἀποσταλῶσι τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν ἐνεγράψαμεν.